

ELEKTRIKA

rokasgrāmata

Praktiskā mācību grāmata "Elektrika rokasgrāmata"

© Mindaugas Lubys, Renata Miliūnė, Anatolijus Drabatiukas
© UAB "Super namai"

2021. g., Viļņa
Projekta koordinators Darius Jokubauskas

VISAS TIESĪBAS AIZSARGĀTAS.

Neviena no šīs grāmatas daļām nedrīkst tikt pavairota, saglabāta meklēšanas sistēmās vai jebkurā citā formā un veidā reproducēta bez iepriekšējas autortiesību īpašnieku piekrišanas.

ISBN 978-609-8270-03-7

Izdevējs UAB "Super namai"
www.supernamai.lt

Tirāža 2000 eks.
Iespiests UAB "Standart Impresa"
UAB "TOFT International" tulkojums

SATURS

IEVADS	9
1. ELEKTROENERĢIJĀ IZMANTOTIE JĒDZIENI UN DEFINĪCIJAS	10
2. ELEKTROTEHNIKAS PAMATU ELEMENTI	15
2.1. Darba drošība, veicot elektrika darbus.....	16
2.2. Galvenās prasības elektrības projektiem	20
2.3. Elektrisko shēmu simboli un apzīmējumi	24
2.4. Elektrotehnisko apzīmējumu nozīmes.....	29
2.5. Elektrotehnikā izmantotās mērvienības.....	30
2.6. Galvenās elektrotehnikas formulas	39
2.7. Elektroinstalācijas montāžas nianšes. Praktiski padomi.....	42
3. VIEDĀ MĀJA	53
3.1. Sistēmas, kad KNX šķiet pārāk sarežģīta	54
3.2. Viedās mājas koncepcija.....	78
3.3. Viedās mājas izvēles kritēriji.....	80
3.4. Viedās mājas sistēmas.....	82
3.5. KNX sistēmas apraksts	83
3.6. Kiberdrošība	100
3.7. Netradicionāli viedo māju sinerģijas piemēri.....	100
3.8. Mīti.....	102
4. KABEĻI	105
4.1. Kabeļu un vadu veidi	106
4.2. Galvenās kabeļu ražošanas tendences.....	109
4.3. Kabeļu izolācija.....	110
4.4. Jaunā elektrokabeļu ugunsdrošības klasifikācija	112
4.5. Kabeļu apzīmējumi.....	114
4.6. Kabeļu izvēle un ievilkšana.....	117
4.7. Ugunsizturīgu kabeļu ievilkšanas veidi, stiprināšanas elementi	121
4.8. Kabeļu uzdevas un to montāža.....	123
4.9. Kabeļu uzgaļi un to montāža	125
4.10. Kabeļu skapji	128
4.11. Elektrokabeļu bojājumi	129

5. ELEKTROINSTALĀCIJA.....	133
5.1. Elektroenerģijas sadales tīklu sistēmas līdz 1000 V spriegumam.....	134
5.2. Elektroinstalācijas ierīkošana.....	137
5.3. Iezemēšana, nullēšana, potenciālu izlīdzināšana	141
5.4. Kontaktsavienojumi	144
5.5. Ievada skapji, sadales paneļi.....	146
5.6. Slēdži un kontaktligzdas, instalācijas kārbas.....	148
5.7. Citi instalācijas piederumi	154
6. ZEMSPRIEGUMA KOMUTĀCIJAS UN AIZSARDZĪBAS APARĀTI	159
6.1. Automātiskie slēdži.....	161
6.2. Drošinātāji.....	168
6.3. Slodzes atslēdzēji.....	171
6.4. Kontaktori.....	172
6.5. Strāvas diferenciālās aizsardzības ierīces.....	174
6.6. Aizsardzība pret dzirksteļošanu.....	179
6.7. Drošības releji	182
7. APGAISMOJUMS AR GAISMAS DIOŽU GAISMEKĻIEM.....	185
7.1. LED gaismekļu izvēle.....	189
7.2. LED apgaismojuma sistēmu pieslēgšana	195
7.3. Mīti par gaismas diodēm.....	198
8. AVĀRIJAS UN EVAKUĀCIJAS APGAISMOJUMS	201
8.1. Standarti un noteikumi.....	203
8.2. Avārijas apgaismojums ar gaismas diožu gaismekļiem.....	207
8.3. Evakuācijas apgaismojums ar gaismas diožu gaismekļiem.....	208
8.4. Centrālās baterijas.....	210
9. APGAISMOJUMA VADĪBAS SISTĒMAS (DALI).....	215
9.1. DALI rašanās vēsture.....	216
9.2. DALI sistēmas raksturojums.....	217
9.3. DALI sistēmas komponentes	218
9.4. Tipisko projektu piemēri.....	221
9.5. DALI sistēmas programmēšana un iespējas	224
9.6. DALI integrācija ēku vadības sistēmās.....	225

10. AUTOMĀTISKĀS VADĪBAS IEKĀRTAS SADZĪVĒ.....	229
10.1. Telpu temperatūras regulēšanas kontrolleri.....	231
10.2. Apgaismojuma regulatori	239
10.3. Programmējamie kontrolleri	243
11. REZERVES ELEKTROENERĢIJAS AVOTI	253
11.1. Elektroģeneratori.....	256
11.2. Nepārtrauktās barošanas avoti.....	258
11.3. Energoetaupīgā sistēma	262
11.4. Enerģijas uzkrāšanas sistēma un baterijas.....	265
12. ZIBENSAIZSARDZĪBA UN PĀRSPRIEGUMAIZSARDZĪBA....	273
12.1. Zibensaizsardzības uzstādīšanas prasības.....	276
12.2. Iezemēšanas iekārtu uzstādīšanas prasības	291
12.3. Pārspriegumaizsardzība	296
13. ELEKTRISKĀS APKURES SISTĒMAS.....	309
13.1. Elektriskie sildītāji un divieļu žāvētāji.....	311
13.2. Iekštelpu grīdu elektriskās apkures sistēmas.....	322
13.3. Jumtu pretapledošanas aizsardzība	336
13.4. Cauruļvadu pretaizsalšanas aizsardzība.....	343
13.5. Āra segumu sniega kausēšanas un atledošanas sistēma	349
13.6. Siltumsūkņi.....	352
14. MĒRIERĪCES	363
14.1. Vispārējās ziņas par elektriskajām mērierīcēm.....	365
14.2. Vidējā, efektīvā, vidējā kvadrātiskā strāva vai spriegums	367
14.3. Strāvas stipruma un sprieguma mērīšana	368
14.4. Pretestības mērīšana.....	370
14.5. Mērīšanas kategorijas	377
14.6. Sprieguma indikatori līdz 1000 V	379
14.7. Multimetri, strāvas mērīšanas kņabiles.....	384
14.8. Gaismas plūsmas mērīšana	391
INFORMĀCIJAS AVOTI.....	397
PIEZĪMĒM.....	398